



РЕПУБЛИКА СРБИЈА
УПРАВНИ СУД
Одељење у Нишу
II-5 Уж. 4/22
Дана: 25.01.2022. године
БЕОГРАД

У ИМЕ НАРОДА

Управни суд, у већу састављеном од судија: Сандре Пауновић, председника већа, Наташе Коцић Филиповић и Јасмине Крстић, чланова већа, са судским саветником Драганом Ранђеловић, као записничарем, одлучујући по жалби грађанина Др Петра Челика са адресом за доставу писмена: _____ против решења Републичке изборне комисије 02 Број: 014-221/22 од 20.01.2022. године, у предмету референдумског питања, у нејавној седници већа, одржаној дана 25.01.2022. године у 18,10 часова, донео је

ПРЕСУДУ

Жалба се **ОДБИЈА**.

Образложење

Ожалбеним решењем одбачен је приговор грађанина Петра Челика, поднет против Одлуке Републичке изборне комисије, 02 Број: 014-177/22 од 15.01.2022. године, као неблаговремен и изјављен од неовлашћеног лица.

Жалилац је поднео жалбу непосредно Управном суду дана 24.01.2022. године, у 13,45 часова, који је дописом II-5 Уж. 4/22 од 24.01.2022. године, у 16,45 часова, сагласно одредби члана 73. став 1. Закона о референдуму и народној иницијативи ("Службени гласник РС", број 111/21 и 119/21), доставио жалбу на поступање Републичкој изборној комисији.

Републичка изборна комисија је дана 25.01.2022. године, у 09,50 часова, доставила суду жалбу, са списима, без образложеног одговора на жалбу.

Жалилац наводи да жалбу подноси из свих законом дозвољених разлога, у смислу чега подносилац жалбе побија оспорено решење у целости, истичући,

насупротив побијаном решењу да је приговор подносиоца изјављен 18.01.2022. године у 12:45 часова, благовремен, с обзиром да је изјављен у року прописаном Законом од 48 часова и да је исти изјављен од стране легитимисаног, односно овлашћеног лица у смислу члана 71. став 1. Закона о референдуму и народној иницијативи. Наводи да је спорним поступцима и Одлуком РИК-а директно спречен у томе да гласа на референдуму, иако је то његово Уставом зајемчено право, које нико, па ни РИК нема право да му одузме. Како РИК у свом решењу није узео у обзир да му је било онемогућено да гласа, а што је описно назначио у свом приговору и уз приговор приложио испис из ЈБС ради доказивања легитимисаности за конкретно бирачко место, доказујући да је уписан као бирач који намерава гласати на референдуму, с обзиром да му је непосредно пред гласање промењено, односно одређено друго бирачко место до кога није могао да стигне из свог места пребивалишта у року и на начин како је то одредио РИК, нити се од њега разумно могло очекивати да стигне до њему непознатог бирачког места у некаквој Јуковачкој чајциници, имајући у виду да му је пребивалиште на територији АП КиМ, јасно је да услед општепознатих околности, није могао бити обавештен благовремено о ноћним променама које је учинио РИК у том смислу, а пре објављивања штампаног издања "Службеног гласника РС". Даље, наводи да је РИК омогућио гласање поштом или електронским путем, или да је омогућио да га на терену посете чланови ГО, или да му је омогућено да гласа на територији свог пребивалишта, што је обавеза да обезбеди организатор републичког референдума, не би био спречен да гласа. Даље, наводи да је држава терет своје неорганизованости, нерада и јавашлука превалила на жалиоца, као лице са КиМ и зато захтева да се поништи решење РИК 02 бр. 014-177/22 од 15.01.2022. године, као и избори на бирачким местима из те Одлуке од 1-21, а посебно гласање које се односи на бирачко место 4. Дом културе, Гораждевац, Пећ. Уједно, има сумњу да је неко гласао уместо њега, па жели да се то посебно провери, а то све РИК такође није учинио у намери да поред гласања њему ускрати и право на правично суђење и у поступку по приговору, што је недопустиво. Посебно образлаже да је спречен да гласа на републичком референдуму заказаном за 16.01.2022. године, ради спорних околности које су последица рада и одлучивања РИК-а, па је жалилац дана 18.01.2022. године у 12:45 часова, у својству грађанина, овлашћеног на основу чл. 71. став 1. важећег Закона о референдуму и народној иницијативи и Устава Републике Србије, РИК-у поднео приговор у коме је истакао чињеницу његовог онемогућавања гласања на референдуму услед спорне примене још спорније Одлуке РИК 02 бр. 014-177/22 донете у Београду, дана 15.01.2022. године у 18:57, а која је потпуно променила сва референдумска правила искључиво за грађане Р. Србије са бирачким местима на територији АП КиМ, у односу на заказани референдум за 16.01.2022. године, чиме су многи грађани, а међу њима и подносилац жалбе, били апсолутно спречени да ради незаконитог и неуставног поступка РИК-а искажу своју вољу на најважнијем питању, а то је промена Устава земље у којој живе, иако ће одлука са тог референдума битно утицати на њихова права и обавезе у даљем животу. Сматра да је оваквим поступањем дошло до директног кршења Устава Р. Србије чл. 18, чл. 19, у вези са чл. 20, 21. и 23. ст. 1. Устава, те чл. 52. Устава, затим чланова 4, 5, 6, 8. и 10. Закона о забрани дискриминације у вези са чланом 13, те кршења и Упутства за спровођење гласања на републичком референдуму расписаном за 16.01.2022. године у условима епидемије заразне болести Ковид-19 ("Сл. гл. РС", бр. 2/2022), а посебно јер је РИК доношењем Одлуке 02 бр. 014-177/22 од 15.01.2022. године у 18:57 часова, која је неуставна, супротна свим принципима правне државе конституисане на уставним начелима и

општеприхваћеним правилима међународног права, те начелима јавног морала и грађанског достојанства, најгрубље прекршио, како домаће институте права, тако и општеприхваћена правила међународног права, која укључују и Европску Конвенцију о људским правима и основним слободама и бројне обавезе Р. Србије преузете у односу на исту. Предлаже да Управни суд утврди повреде које је подносилац жалбе напред изнео и то повреде из чл. 18, чл. 19, у вези са чл. 20, 21 и 23 ст. 1 Устава, те чл. 52. Устава, затим, чланова 4, 5, 6, 8. и 10. Закона о забрани дискриминације у вези са чланом 13. истог закона и члана 21. Устава Р. Србије, кршења члана 21. ст. 1 тач. 1. Закона о референдуму и народној иницијативи, те кршења и Упутства за спровођење гласања на републичком референдуму расписаном за 16.01.2022. године у условима епидемије заразне болести Ковид-19 ("Сл. гл. РС", бр. 2/2022), да утврди да се ради о повредама којима се ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, које су битно утицале на регуларност и резултате гласања на референдуму од 16.01.2022. године, нарушавајући и њихову укупну валидност, из ког разлога ће поступајуће веће Управног суда Србије ради неуставног и незаконитог рада актуелног састава РИК-а, који је супротан и члану 21. ст. 1. тачка 1. Закона о референдуму и народној иницијативи, из напред изнетих разлога, поништити/укинути неуставну и незакониту Одлуку РИК-а 02 бр: 014-177/22 донету 15.01.2022. г. у 18:57 часова, која је супротно свим правилима ступила на снагу даном њеног доношења у 18:57 часова увече, а ради примене од 07 часова ујутру ван претходно правилно и законито утврђених бирачких места о којима је јавност благовремено обавештена. Одлука се поништава/укида јер је ступила на снагу пре објављивања у штампаном издању Сл. гл. Р. Србије, заједно са свим спроведеним радњама које се заснивају на њој, а у односу на сва гласачка места на којима се одиграо спорни референдум (као што је побројано од 1-21) и одредити време њиховог понављања у складу са истим правилима, условима, начином и роковима под којим су то право остварили сви остали грађани Р. Србије или да се гласање понови поштом, електронским начином гласања у односу на сопствено бирачко место сваког гласача са територије КиМ без мешања са гласовима и других бирачких јединица и места, како је то у спорном поступку било организовано. Подносилац предлаже и да Управни суд приликом одлучивања о овој иницијативи, у смислу својих најширих надлежности размотри и предлог подносиоца ради трајног уређивања недискриминаторног и несегрегаторног начина гласања и интерно расељених лица која то право отежано остварују или не остварују од 1999. год., али и свих осталих лица која право гласања оствару на територији АП КиМ, да могу то право остваривати и на другим местима на остатку територије Р. Србије, и то тако што ће у сваком граду и општини у Р. Србији у којој има таквих лица омогућити формирање по једног бирачког места где ће се грађани Р. Србије, са боравиштем, пребивалиштем или само бирачким правом које се остварује на територији АП КиМ моћи гласати без икаквих препрека на тим посебним биралиштима само за њих, а не како се то сада незаконито спровело да гласови гласача из разних општина и градова буду помешани на бирачким местима из спорне Одлуке РИК од 1-21, па ће ови грађани, уместо тога на тим посебним бирачким местима бити идентификовани ради гласања и убачени у одговарајућу електронску евиденцију гласача, чиме ће се поред осталог обезбедити и спречавање сваке злоупотребе, а све како би се тиме предупредило понављање исте неуставне ситуације, с обзиром на најаве привремених косовских власти да неће дозволити ни одржавање избора 3. априла ове године на простору АП КиМ.

Одлучујући о поднетој жалби, која је дозвољена, благовремена и изјављена од овлашћеног лица, на основу одредбе чл. 73. Закона о референдуму и народној иницијативи (“Службени гласник РС”, бр. 111/21), оценом навода истакнутих у жалби, ожалбеног решења и списка предмета, Управни суд је нашао да жалба није основана.

Из списка предмета и образложења ожалбеног решења произлази да је жалилац као грађанин поднео приговор Републичкој изборној комисији дана 18.01.2022. године, у 12,45 часова, против Одлуке 02 Број: 014-177/22, која је донета на 34. Седници дана 15.01.2022. године, у 18,57 часова. Наведеном одлуком, одређује се начин на који ће гласачи са територије Аутономне покрајине Косово и Метохија моћи да остваре своје право изјашњавања на републичком референдуму ради потврђивања Акта о промени Устава Републике Србије, расписаном за 16. јануар 2022. године, услед посебне ситуације у којој је нелегалним одлукама привремених институција самоуправе у Приштини онемогућено спровођење гласања на републичком референдуму на територији Косова и Метохије и одређено је да ће гласачи са територије Косова и Метохије, гласати на већ одређеним гласачким местима у градовима Врање и Нови Пазар и општинама Куршумлија и Рашка, на гласачким местима ближе наведеним у подтачкама 1) до 21). Решавајући о поднетом приговору, Републичка изборна комисија је ожалбеним решењем одбацила приговор жалиоца као неблагоприятан и изјављен од неовлашћеног лица. Наиме, Републичка изборна комисија је, према разлозима из образложења ожалбеног решења, претходно испитујући приговор у смислу одредбе члана 162. став 1. Закона о општем управном поступку (“Службени гласник РС”, број 18/16 и 95/18-аутентично тумачење), чије одредбе се сходно примењују у поступку по приговору на основу члана 25. Пословника Републичке изборне комисије (“Службени гласник РС”, број 117/21 – пречишћен текст), утврдила да је приговор неблагоприятан. Ово с разлога, јер је Одлука Републичке изборне комисије, 02 Број: 014-177/22 од 15.01.2022. године, донета на 34. седници одржаној дана 15.01.2022. године, са временом завршетка у 18,57 часова, па с обзиром да је рок за подношење приговора против наведене одлуке истекао 17.01.2022. године у 18,57 часова, односно 48 сати од завршетка седнице Републичке изборне комисије на којој је донета оспорена одлука, а имајући у виду да је приговор предат непосредно писарници Народне скупштине 18.01.2022. године, у 12,45 часова, Републичка изборна комисија је, с позивом на одредбу члана 71. став 2. Закона о референдуму и народној иницијативи, утврдила да је приговор неблагоприятан. Ценивши да ли је приговор поднет од овлашћеног лица, Републичка изборна комисија је, цитирајући одредбе чланова 8. став 1., 71. став 1., 2, 3. и 4., 20. став 1., 14. став 1. и 15. став 1. Закона о референдуму и народној иницијативи, констатовала да подносиоцу приговора недостаје активна легитимација за подношење приговора против оспорене одлуке Републичке изборне комисије, како је она дефинисана Законом. Наиме, подносилац приговора се не може идентификовати ни као овлашћени предлагач, односно његов представник, ни као народни посланик, коме у складу са Законом припада право на подношење приговора против одлука, радњи или пропуштања Републичке изборне комисије, у складу с чим приговор и по овом основу треба да буде одбачен.

Одредбом члана 71. Закона о референдуму и народној иницијативи (“Службени гласник РС”, бр. 111/21 и 119/21), прописано је да грађанин може поднети приговор надлежној комисији у року од 48 сати од затварања гласачког места на коме

је уписан у бирачки списак, ако га је гласачки одбор неосновано спречио да гласа или му је на гласачком месту повређено право на слободно и тајно гласање (став 1.); да овлашћени предлагач, односно његов представник, и сваки народни посланик, посланик односно одборник у зависности од територије за коју је референдум расписан, има право да у року од 48 сати од тренутка кад је донета одлука, односно извршена радња или учињен пропуст надлежне комисије, гласачког одбора или поткомисије, поднесе приговор надлежној комисији ако сматра да су тиме учињене неправилности у спровођењу референдума (став 2.); да у случају спровођења референдума о промени Устава, право на подношење приговора има и овлашћени предлагач промене Устава који је предложио промену Устава поводом које је расписан референдум (став 3.); да ако је 150.000 бирача овлашћени предлагач који је предложио промену Устава, подносилац приговора у име овлашћеног предлагача је иницијативни одбор, у складу са овим законом (став 4.).

Одредбом члана 25. Пословника Републичке изборне комисије (“Службени гласник РС”, број 117/21), прописано је да у поступку по приговорима, о питањима која нису изричито уређена законом, Комисија сходно примењује одредбе Закона о општем управном поступку.

Одредбом члана 162. став 1. Закона о општем управном поступку (“Службени гласник РС”, број 18/16 и 95/18-аутентично тумачење), прописано је, да првостепени орган решењем одбацује жалбу која није благовремена, није дозвољена, коју је поднело неовлашћено лице или која није уређена у року који је орган одредио (члан 59. став (2) овог закона).

Код оваквог стања ствари, полазећи од цитираних одредби Закона и Пословника, суд налази да је правилно одлучила Републичка изборна комисија када је ожалбеним решењем одбацила приговор жалиоца. Наиме, из приговора жалиоца поднетог Републичкој изборној комисији, дана 18.01.2022. године, у 12,45 часова, о коме је одлучено ожалбеним решењем, а који се налази у списима, произлази да је жалилац приговор поднео као грађанин на основу члана 71. став 1. Закона о референдуму и народној иницијативи и да приговором тражи да Републичка изборна комисија поништи /укине Одлуку 02 Број: 014-177/22, коју је донела дана 15.01.2022. године, у 18,57 часова, као и све радње које су извршене или спроведене, а заснивају се на њој. С обзиром на подносиоца приговора и овакву садржину захтева из приговора, суд налази да је правилно закључила Републичка изборна комисија да је приговор поднет од неовлашћеног лица, будући да је чланом 71. став 2. Закона о референдуму и народној иницијативи, изричито прописано да право на приговор против одлуке, односно извршене радње или учињеног пропуста надлежне комисије, гласачког одбора или поткомисије, има овлашћени предлагач, односно његов представник, и сваки народни посланик, посланик односно одборник у зависности од територије за коју је референдум расписан, ако сматра да су тиме учињене неправилности у спровођењу референдума. Стога је приговор са ових разлога правилно одбачен, а чињеница да је Републичка изборна комисија исти, са правилно датих разлога у образложењу, одбацила и као неблаговремен, не утиче на другачију оцену законисти ожалбеног решења и не представља повреду закона на штету жалиоца.

Суд је ценио и остале наводе жалбе, али је с обзиром на изложено, нашао да су ти наводи без значаја за одлучивање суда у овом предмету.

Са изложеног, Управни суд је, на основу члана 40. став 1. и 2. Закона о управним споровима (“Службени гласник РС”, број 111/09), који се сходно примењује на основу одредбе члана 76. Закона о референдуму и народној иницијативи, одлучио као у диспозитиву ове пресуде.

ПРЕСУЂЕНО У УПРАВНОМ СУДУ

дана: 25.01.2022. године, у 18,10 часова, II-5 Уж. 4/22

Записничар,
Драгана Ранђеловић, с.р.

Председник већа- судија,
Сандра Пауновић, с.р.



МЗ/ОИ

3.6.1.1
3.9.2